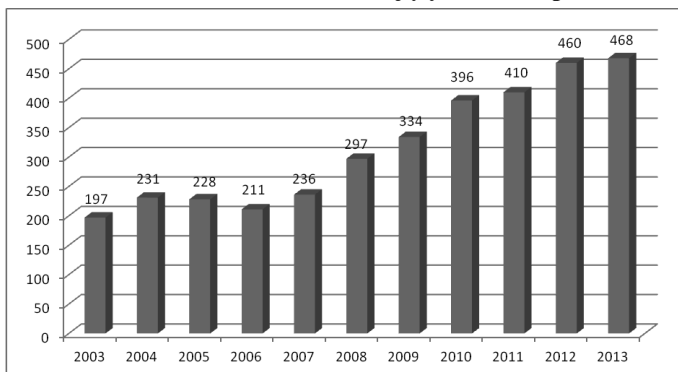

RYNEK ANIOŁÓW BIZNESU W EUROPIE

1. Sieci aniołów biznesu w Europie

W ostatnich latach można zaobserwować dynamiczny rozwój liczby sieci w Europie i Rosji. W 2003 roku w Europie największą liczbę sieci oraz aktywność można było zaobserwować w Wielkiej Brytanii, gdzie funkcjonowało ich 51. Wysoką liczbę aniołów biznesu odnotowały również Francja (48) i Niemcy (40). Łącznie w Europie i Rosji funkcjonowało ich 197.

Rysunek 1. Liczba sieci aniołów biznesu działających w Europie w latach 2003-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Statistics Compendium 2014, EBAN 2014, s. 4 oraz P. Garrido, Business Angels in Europe today, EBAN 2012, s. 5.

Dekadę później, w 2013 roku, liczba sieci aniołów biznesu wzrosła ponad dwukrotnie osiągając poziom 468. Sieci o charakterze ogólnokrajowym, lokalnym czy regionalnym funkcjonują niemal we wszystkich krajach europejskich. Największą liczbę sieci w 2013 roku miały kraje: Francja (83), Hiszpania (63), Wielka Brytania (38) oraz Niemcy (37)¹. Również w krajach Europy Centralnej i Wschodniej oraz w Rosji powstają sieci business angels. Według danych The European Trade Association for Business Angels, Seed Funds, and other Early Stage Market

¹ Statistics Compendium 2014, EBAN 2014, s. 4

Players (EBAN) w Polsce działa ich 5, na Łotwie – 3, w Bośni i Hercegowinie - 2, na Węgrzech, na Litwie, w Serbii, w Czechach po 1, zaś w Rosji – 13².

Europejska Sieć Aniołów Biznesu - EBAN powstała w 1999 roku przy współpracy Komisji Europejskiej z European Association of Development Agencies (EURADA). Organizacja funkcjonuje na zasadzie stowarzyszenia non-profit i obejmuje swoim działaniem całą Europę. EBAN reprezentuje interesy aniołów biznesu, sieci aniołów biznesu, funduszy załączkowych oraz innych podmiotów zaangażowanych w niwelowanie luki kapitałowej w Europie.

Do głównych zadań EBAN należą³:

- reprezentowanie rynków finansowania inwestycji we wczesnych etapach rozwoju w Europie,
- przeprowadzanie badań na temat rynku aniołów biznesu,
- identyfikacja standardów jakości i wymiana najlepszych praktyk,
- promowanie rynku aniołów biznesu oraz rynków finansowania inwestycji we wczesnych etapach rozwoju,
- tworzenie profesjonalnych struktur i standardów jakości w całej Europie,
- wsparcie umiędzynarodowienia rynku aniołów biznesu oraz rynków finansowania inwestycji we wczesnych etapach rozwoju.

Na czele EBAN stoi prezydent Candace Johnson (Sophia Business Angels, Francja) oraz 2 wiceprezydentów Ari Korhonen (FiBAN, Finlandia), Baybars Altuntas (TBAA, Turcja) wybranych w 2014 roku na dwuletnią kadencję. Obok prezydenta i wiceprezydentów w EBAN funkcjonuje Rada Dyrektorów, składająca się 14 przedstawicieli sieci aniołów biznesu z całej Europy.

EBAN zrzesza organizacje posiadające status pełnych członków (full members), współpracujących członków (associated members) oraz osoby współdziałające na zasadzie członków partnerskich (affiliate members).

Mianem **full members** określa się sieci aniołów biznesu, federacje sieci aniołów biznesu, fundusze załączkowe, venture capital finansujące wczesne etapy rozwoju, elektroniczne platformy finansowania oraz struktury crowdfunding, czyli finansowanie przedsięwzięcia poprzez jednorazowe wpłaty wielu osób zainteresowanych danym projektem. Sieci i federacje sieci aniołów biznesu są organizacjami stworzonymi w celu kojarzenia przedsiębiorców małych i średnich przedsiębiorstw z inwestorami indywidualnymi (aniołami biznesu). Fundusze załączkowe i venture capital finansujące wczesne etapy rozwoju EBAN definiuje jako organizacje inwestujące w młode innowacyjne przedsięwzięcia z sektora MSP znajdujące się w obszarze luki kapitałowej, tj. w przedziale od 0,5 mln EUR do 3 mln EUR na inwestycję.

Affiliate members to aniołowie biznesu/inwestorzy prywatni, którzy zainwestowali lub zamierzają zainwestować w przedsiębiorstwa z sektora MSP. Oprócz kapitału, inwestorzy oferują dofinansowanym przedsiębiorstwom także wiedzę i doświadczenie biznesowe.

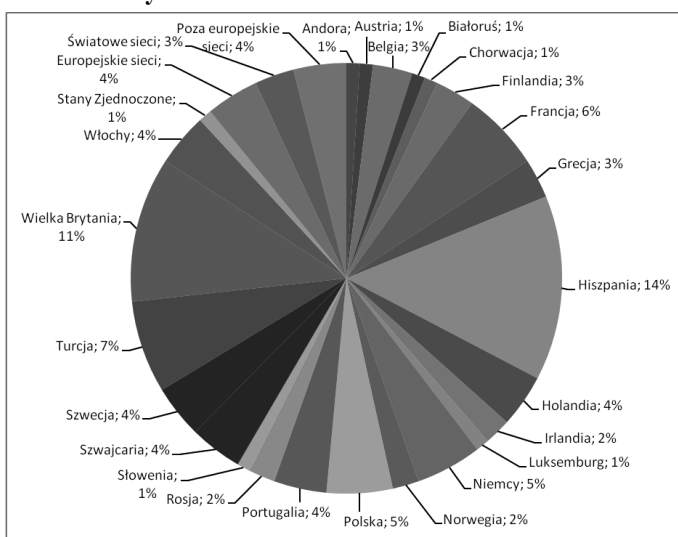
² *Directory of business angel networks*, EBAN July 2014, s. 3-19.

³ www.eban.org

Do grupy **associated members** należą organizacje, które nie spełniają wyżej wymienionych kryteriów by ubiegać się o pełne członkostwo, ale interesują się rynkiem aniołów biznesu⁴.

W 2013 roku została utworzona nowa kategoria pod nazwą **international network**. Obejmuje ona organizacje tj. sieci, federacje i członków z państw spoza Unii Europejskiej.

Rysunek 2. Procentowy udział członków EBAN w 2011 roku

Źródło: Activity Report 2011. Building the early stage investment asset class in Europe, EBAN 2011, s. 11.

W latach 2004-2013 udział członków w Europejskiej Sieci Aniołów Biznesu (EBAN) wzrósł ponad trzykrotnie. W 2004 roku liczba członków EBAN wynosiła 33, zaś w 2013 kształtowała się na poziomie 111⁵. Największy wzrost nastąpił w grupie sieci aniołów biznesu z 14 do 41. Najmniejsza liczba członków znajdowała się w grupie elektronicznych platform finansowania tj. systemów internetowych platform służących do wyszukiwania projektów dla indywidualnych grup, chcących wspólnie dokonać finansowania wybranego przedsięwzięcia.

⁴ Activity Report 2011. Building the early stage investment asset class in Europe, EBAN 2011, s. 9.

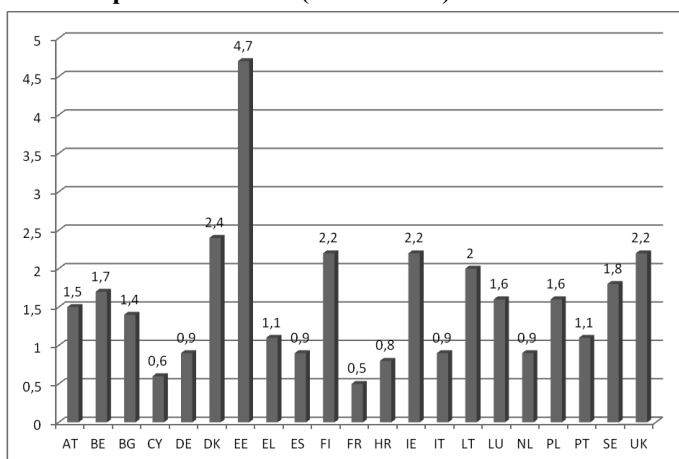
⁵ Activity Report 2013, EBAN 2013, s. 9.

Tabela 1. Ewolucja członków EBAN w latach 2004-2013

Rodzaj członkostwa	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Fundusze Early Stage	-	-	-	-	-	4	7	7	8	8
Sieci aniołów biznesu	14	24	30	31	38	55	51	42	47	41
Federacje	9	9	10	11	14	13	16	16	12	9
Associated Members	10	10	10	13	18	26	23	19	22	20
Affiliated Members	-	-	-	-	-	-	6	7	12	20
Elektroniczne platformy finansowania										2
Sieci międzynarodowe										11
RAZEM	33	43	50	55	70	98	103	91	101	111

Źródło: Activity Report 2013, EBAN 2013, s. 9.

W 2013 roku EBAN zrzeszało 111 członków z 41 krajów. Wśród nich 49 członków to sieci aniołów biznesu i fundusze wczesnego rozwoju, 9 federacji sieci aniołów biznesu, 20 organizacji współpracujących nieposiadających pełnego członkostwa, 20 członków partnerskich, aniołów biznesu/inwestorów indywidualnych, 2 elektroniczne platformy finansowania oraz 11 sieci międzynarodowych. EBAN ma członków w 24 z 28 krajów należących do Unii Europejskiej. Pozostałe kraje reprezentowane w EBAN są geograficzną częścią Europy, jednak nie należą do UE (8 członków) lub kraje spoza Europy (9 członków).

Rysunek 3. Średnia wartość inwestycji dokonywanych przez sieci aniołów biznesu w Europie w 2013 roku (w mln EUR)

Źródło: European Commission. Enterprise and Industry – www.ec.europa.eu z dnia 30.01.2015.

W 2013 roku średnia wartość inwestycji dokonywanych przez aniołów biznesu wynosiła 1,18 mln EUR. Aniołowie biznesu najczęściej inwestowali w Estonii, gdzie średnia wartość inwestycji wyniosła 4,7 mln EUR. Wynik ten był dużym zaskoczeniem, gdyż był znacznie powyżej szacunkowych wartości. Najniższy wynik odnotowała Francja. Średnia wartość inwestycji przeprowadzonych przez aniołów biznesu wynosiła jedynie 500 tys. EUR. W Polsce średnia inwestycji dokonywanych przez aniołów biznesu osiągnęła poziom 1,6 mln EUR, co stawia nas na podobnym poziomie wartości inwestycji jak w Austrii (1,5 mln EUR), Belgii (1,7 mln EUR) czy Luksemburgu (1,6 mln EUR).

2. Sieci aniołów biznesu w Polsce

Zainteresowanie finansowaniem młodych innowacyjnych przedsięwzięć w Polsce pojawiło się po okresie transformacji ustrojowej. Szybko rozwijająca się prywatna przedsiębiorczość wymagała dużych nakładów finansowych. Młode, innowacyjne przedsięwzięcia nie mogły otrzymać kredytów bankowych na rozwój działalności. Odpowiedzią na zapotrzebowanie rynku było powstanie sieci aniołów biznesu.

Tabela 2. Wykaz sieci aniołów biznesu w Polsce w 2014 roku

Nazwa sieci	Lokalizacja	Rok powstania
PolBAN Business Angels Club	Warszawa, Bydgoszcz	2003
Lewiatan Business Angels	Warszawa	2005
Śląska Sieć Aniołów Biznesu Silban	Katowice	2006
Sieć Inwestorów Prywatnych SATUS	Kraków	2006
Regionalna Sieć Inwestorów i Inwestycji Kapitałowych RESIK	Kraków	2007
Wschodnia Sieć Aniołów Biznesu (wcześniej Lubelska Sieć Aniołów Biznesu)	Lublin	2007
Sieć Aniołów Biznesu AMBER	Szczecin	2009
Secus Wsparcie Biznesu	Poznań, Warszawa, Kraków, Wrocław, Katowice	2010
Ponadregionalna Sieć Aniołów Biznesu - Innowacja	Katowice, Warszawa, Wrocław, Białystok, Gorzów Wielkopolski, Zielona-Góra	2010
Gildia Aniołów Biznesu	Łódź	2010
Studencka Sieć Aniołów Biznesu	Katowice, Warszawa, Wrocław, Białystok	2011
Platinum Investors	Gdynia, Warszawa	2012
Kobieca Sieć Aniołów Biznesu	Katowice, Warszawa, Wrocław	2012
Smart Business Angels	Warszawa	2013

Źródło: Opracowanie własne.

Obecnie rynek business angels w Polsce dopiero się rozwija. Pierwsza sieć oferująca pomoc w kojarzeniu prywatnych inwestorów z potencjalnymi pomysłodawcami powstała w 2003 roku. W 2014 roku na terenie Polski funkcjonowało 14 sieci aniołów biznesu. Wśród działających sieci tylko Sieć Aniołów Biznesu Amber jest członkiem Europejskiej Sieci Aniołów Biznesu (EBAN).

Dane z lipca 2014 roku wskazują, że EBAN zidentyfikował 5 sieci aniołów biznesu na terenie Polski⁶:

2.1. PolBAN – Business Angels Club

PolBAN jest najstarszym stowarzyszeniem aniołów biznesu w Polsce. Zostało założone w 2003 roku przez Wojciecha Dołkowskiego. Stowarzyszenie rozpoczęło działalność na początku 2004 roku⁷ i stało się pierwszym pełnoprawnym członkiem EBAN (formalnie do 2008 roku). PolBAN jest organizacją prywatną i niezależną. Zrzesza kilkudziesięciu aniołów biznesu pochodzących głównie z Polski, ale również z Francji, Wielkiej Brytanii, Kanady, Stanów Zjednoczonych czy z Niemiec.

Inwestycje aniołów biznesu z PolBAN zwykle kształtują się w przedziale od 200 tys. zł do 1 mln zł. Inwestorzy indywidualni preferują przedsięwzięcia w bardzo wczesnych fazach rozwoju i o dużej innowacyjności. Aniołowie biznesu współpracujący ze stowarzyszeniem szczególną uwagę zwracają na zespół i globalny zasięg projektu. Zainteresowanie cieszą się branże posiadające duży potencjał rozwojowy, takie jak: Internet, informatyka, media, telekomunikacja, ekologia, ochrona środowiska, energia, medycyna/zdrowie, biotechnologia, chemia, nanotechnologie, automatyka, outsourcing, usługi.

W ciągu 10 lat działalności PolBAN oraz inwestorzy zrzeszeni w stowarzyszeniu zrealizowali następujące projekty: Merlin.pl, Qtravel.pl, Mikromax, Holicon, 100lat.pl, Biovectis, Grono.net, Kardiotele, Trigendo, Motobank, Droppa, Goldenegg, Legimi, Orcan Software, Advisio i wiele innych⁸.

2.2. Lewiatan Business Angels (LBA)

Lewiatan Business Angels jest największa w Polsce siecią aniołów biznesu, działająca przy Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych Lewiatan. Sieć powstała w styczniu 2005 roku, a już w listopadzie tego samego roku stała się pełnoprawnym członkiem EBAN, jako narodowa sieć aniołów biznesu. Twórcą LBA był Michał Olszewski, który zarządzał klubem prywatnych inwestorów przez pierwsze 2 lata działalności. Obecnie na czele sieci stoi Jacek Adamski. LBA zrzesza głównie byłych przedsiębiorców i menedżerów, ich liczba w 2009 roku wynosiła 68⁹.

Wielkość typowej inwestycji za pośrednictwem LBA kształtuje się w przedziale między 200 tys. zł, a 5 mln zł (w wyjątkowych przypadkach do 10 mln zł).

⁶ *Directory of business angel networks*, EBAN July 2014, s. 61.

⁷ T. Peplak, *Szczęście sprzyja aktywnym*, Gazeta Małych i Średnich Przedsiębiorstw nr 2/2005.

⁸ www.polban.pl z dnia 31.01.2015

⁹ *Anioły biznesu – kluczowy element rozwoju start – up’u*. Prezentacja dostępna na stronach LBA www.lba.pl

Aniołowie biznesu preferują przedsiębiorstwa znajdujące się we wczesnych fazach rozwoju. Celem LBA jest kojarzenie twórców innowacyjnych przedsiębiorstw czy pomysłów o dużym potencjale wzrostu z inwestorami, przy jednoczesnym braku specjalizacji sektorowej.

W grudniu 2008 roku PKPP Lewiatan pozyskała finansowanie ze środków europejskich, w wysokości ponad 14 milionów złotych. Dofinansowanie było głównie przeznaczone na promowanie idei aniołów biznesu w Polsce oraz rozwój biznesowych kompetencji inwestorów i pomysłodawców. Działania te pomogą w realizacji kolejnych projektów.

Do tej pory dzięki aniołom biznesu z LBA dofinansowanych zostało 15 projektów: W Biegu Cafe, Ozumi films, Legie Kompania Importowa Dóbr Luksusowych, ANT Industrial Software Systems, Likwidator Pomoc Ubezpieczeniowa, Medicalgorythmics, Flashbook.pl, GoldenEgg, Apeiron Synthesis, Polidea, Synthex, Estom, Air Ventures, Ekobilet, Homeplex¹⁰.

2.3. Wschodnia Sieć Aniołów Biznesu (wcześniej Lubelska Sieć Aniołów Biznesu)

Kolejną siecią finansowaną ze środków Unii Europejskiej jest Lubelska Sieć Aniołów Biznesu (LSAB), która rozpoczęła działalność w 2007 roku. Koordynatorem sieci jest Lubelska Fundacja Rozwoju. Przedsięwzięcie było finansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz budżetu państwa w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego 2004-2006. Misją LSAB było ułatwienie dostępu do zewnętrznych, prywatnych źródeł finansowania dla przedsiębiorców tworzących i rozwijających projekty w regionie lubelskim¹¹.

Do celów i zadań projektu LSBA należało¹²:

- utworzenie platformy współpracy między prywatnymi inwestorami a osobami poszukującymi zewnętrznego finansowania dla realizacji innowacyjnych przedsięwzięć gospodarczych, w tym dotyczących komercjalizacji wyników badań naukowych prowadzonych na uczelniach wyższych i ośrodkach naukowo-badawczych w regionie lubelskim,
- zmniejszenie luki kapitałowej wynikającej z ograniczonej liczby inwestorów zainteresowanych inwestycjami w przedsięwzięcia o podwyższonym poziomie ryzyka,
- rozwój nowych przedsiębiorstw poprzez aktywny udział inwestorów w zarządzaniu.

W 2009 roku za pośrednictwem LSAB została dofinansowana firma zapisy.pl z branży IT.

W styczniu 2010 roku Lubelska Fundacja Rozwoju w partnerstwie ze Stowarzyszeniem B-4 z Rzeszowa rozpoczęła realizację projektu pn. „Sieć Aniołów Biznesu na Lubelszczyźnie i Podkarpaciu” i tym samym została uruchomiana Wschodnia Sieć Aniołów Biznesu (WSAB). Projekt był współfinansowany ze

¹⁰ www.lba.pl z dnia 30.01.2015

¹¹ www.wsab.org.pl z dnia 31.01.2015.

¹² www.wsab.org.pl z dnia 31.01.2015.

środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013. Dofinansowanie projektu wyniosło 3,062 mln zł. Projekt był realizowany do czerwca 2013 r. WSAB opierając się na doświadczeniach Lubelskiej Sieci Aniołów Biznesu stanowi ponadregionalną platformę współpracy, służącą nawiązywaniu kontaktów pomiędzy inwestorami a projektodawcami (pomysłodawcami)¹³.

Wśród zrealizowanych inwestycji przez WSAB możemy wyróżnić: Bioaktywny preparat kośćcozastępczy, Zapytanie.pl, Availo profesjonalna pomoc prawna przez telefon.

2.4. Sieć aniołów biznesu Amber

Sieć aniołów biznesu Amber została utworzona w 2009 roku przez Polską Fundację Przedsiębiorczości w Szczecinie. Uruchomienie sieci było możliwe dzięki dofinansowaniu z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Program Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 w wysokości 3,068 mln zł¹⁴. Projekt pn. Sieć Aniołów Biznesu „Amber” w Polsce Północno-Zachodniej był realizowany w okresie od 01.01.2009 do 31.03.2013, a swym działaniem objął województwa zachodniopomorskie, pomorskie, kujawsko-pomorskie, wielkopolskie, lubuskie i dolnośląskie.

Finansowanie w ramach Sieci Aniołów Biznesu AMBER uzyskały następujące spółki: Enterso, SDS Optic, Lemon&Orange, Luxon Led, NeptunIDE, Mementis, Brillant Partner, Solpeo Gaming Platform, Evitmed, Sidus Novum, Diacoustic Systems, Enovatica, Inspeo, Audiotrip, Motoraporter, FinPack, Evitron, Artmare. Na koniec roku 2013 sieć skupiała 55 inwestorów¹⁵.

2.5. Gildia Aniołów Biznesu

W 2010 roku Łódzka Agencja Rozwoju Regionalnego rozpoczęła realizację projektu pn. Gildia Aniołów Biznesu. Dofinansowanie projektu w wysokości 7,67 mln zł zostało pozyskane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Program Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013¹⁶. Misją sieci jest wspieranie innowacyjnych inicjatyw rynkowych poprzez pozyskiwanie doświadczonych i odpowiedzialnych biznesowo inwestorów o wyróżniającej się reputacji na rynku¹⁷.

3. Działalność aniołów biznesu w Europie z uwzględnieniem sytuacji w Polsce

Rosnąca konkurencja na rynku zmusza przedsiębiorstwa do podejmowania działań o charakterze innowacyjnym. Młode lub dopiero powstające przedsiębiorstwa muszą sprostać wymaganiom rynku, stawianym przez współczesną gospodarkę. W głównej mierze odbywa się to dzięki tworzeniu i rozwojowi

¹³ www.wsab.org.pl z dnia 31.01.2015.

¹⁴ www.parp.gov.pl z dnia 31.01.2015.

¹⁵ www.amberinvest.org z dnia 31.01.2015.

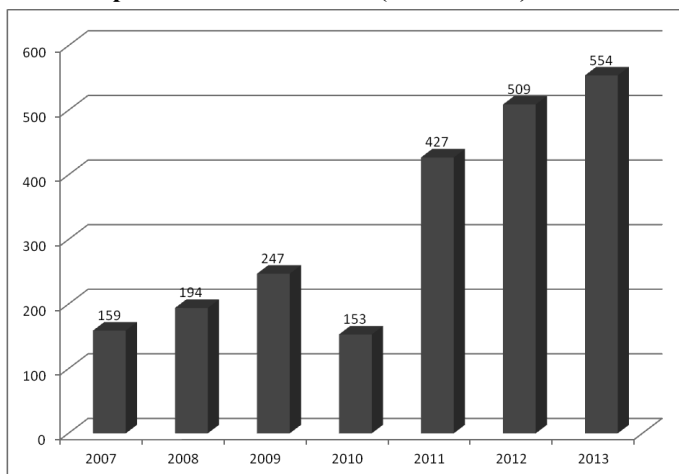
¹⁶ www.parp.gov.pl z dnia 31.01.2015.

¹⁷ www.aniołybiznesu.org z dnia 31.01.2015.

przedsiębiorstw opartych na wiedzy. Warunkiem powstania innowacyjnych przedsiębiorstw o dużym potencjale wzrostu i wysokim stopniu konkurencyjności jest umiejętne połączenie transferu wiedzy z najnowszymi technologiami. Wymaga to jednak poniesienia dużych nakładów finansowych, na które przedsiębiorstwa będące w początkowych fazach rozwoju rzadko mogą sobie pozwolić. Dlatego tak ważne jest pozyskanie właściwego źródła finansowania. Innowacyjne przedsięwzięcia najchętniej wspierane są przez anioły biznesu lub fundusze venture capital.

Aktywność aniołów biznesu skupia się przede wszystkim na finansowaniu przedsięwzięć znajdujących się w fazie seed oraz start-up. Celem działań inwestorów indywidualnych jest znalezienie takich projektów, które charakteryzują się dużym potencjałem wzrostu i wysoką stopą zwrotu z inwestycji.

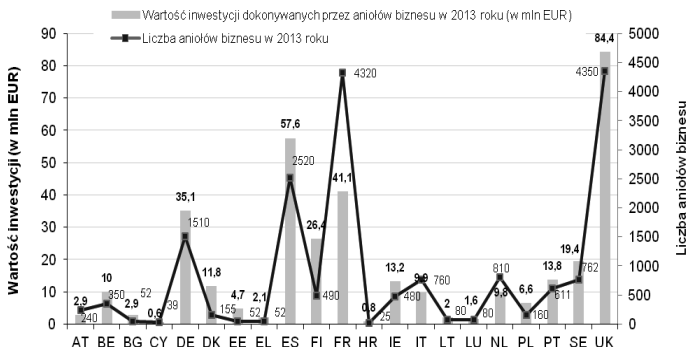
Rysunek 4. Wartość inwestycji dokonywanych przez zrzeszonych aniołów biznesu w Europie w latach 2007-2013 (w mln EUR)

Źródło: European Commission. Enterprise and Industry – www.ec.europa.eu z dnia 30.01.2015.

Analizując wartość inwestycji dokonywanych przez aniołów biznesu w Europie można uznać, że rynek ten bardzo dobrze się rozwija. Ostatnie trzy lata przyniosły znaczący wzrost inwestycji z udziałem kapitału pochodzącego od prywatnych inwestorów. W 2013 roku inwestycje aniołów biznesu w Europie wyniosły 554 mln EUR. Oznacza to wzrost o 8,84% w stosunku do roku poprzedniego. Rekordowo niski poziom wartości inwestycji odnotowano w 2010 roku i wyniósł on jedynie 153 mln EUR. Według EBAN zrzeszeni aniołowie biznesu stanowią jedynie 10% całego rynku aniołów biznesu. Stąd szacuje się, że łączna wartość inwestycji na tym rynku w 2013 roku mogła wynosić nawet 5,54 mld EUR.

Rysunek 5. Wartość inwestycji dokonywanych przez aniołów biznesu (w mln EUR) w stosunku do liczby działających aniołów biznesu w Europie w 2013 r.

Źródło: European Commission. Enterprise and Industry – www.ec.europa.eu z dnia 30.01.2015.

W 2013 roku największa liczba aniołów biznesu działała w Wielkiej Brytanii i Francji, odpowiednio 4 350 i 4 320. Średnia liczba aniołów biznesu przypadająca na jedno państwo wyniosła 895. Wielka Brytania odnotowała także najwyższą wartość inwestycji dokonywanych przez prywatnych inwestorów, ich wartość osiągnęła 84,4 mln EUR. Na drugim miejscu znalazła się Hiszpania, z wartością inwestycji na poziomie 57,8 mln EUR. Cypr, Chorwacja, Luksemburg, Litwa i Grecja miały najniższy poziom inwestycji, ich wartość wynosiła od 0,6 do 2,1 mln EUR. Aniołowie biznesu działający na terenie Polski w 2013 roku dokonali inwestycji o wartości 6,6 mln EUR.

Dane na temat liczby aniołów biznesu funkcjonujących w Polsce w latach 2002-2008 były nieznane. Wynikało to przede wszystkim z anonimowości, jaką zapewniają sieci oraz braku dostępu do jakichkolwiek danych statystycznych. Dopiero w 2009 roku pojawiły się pierwsze statystyki dotyczące liczebności grupy inwestorów indywidualnych w Polsce. Według danych EBAN w 2009 roku na terenie kraju działało 76 aniołów biznesu. Obecnie wiadomo, że we Wschodniej Sieci Aniołów Biznesu liczba inwestorów wynosi 59, a w Sieci Aniołów Biznesu Amber jest ich ponad 50. Pozostałe sieci nie ujawniają danych dotyczących zrzeszonych aniołów biznesu. Dostępne publikacje przedstawiają dane wskazujące, że w każdej z sieci aniołów biznesu w Polsce zrzeszonych jest od kilku do około 160 aniołów biznesu¹⁸.

¹⁸ Program Operacyjny Inteligentny Rozwój, 2014-2020, styczeń 2014, s. 10.

Tabela 3. Rynek aniołów biznesu w Polsce w latach 2002-2010 i w 2013 roku

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010*	2013
Liczba sieci aniołów biznesu	0	1	1	2	3	4	5	5	9	14
Liczba aniołów biznesu	b/d	b/d	b/d	b/d	b/d	b/d	b/d	76	89	160**
Liczba umów	b/d	b/d	b/d	3	3	4	4	4	4	b/d
Liczba zatwierdzonych projektów	b/d	b/d	b/d	b/d	b/d	b/d	b/d	58	>90	b/d
Liczba komercyjnych sieci aniołów biznesu	0	1	1	1	1	2	2	2	0	0
Liczba niekomercyjnych sieci aniołów biznesu	0	0	0	1	2	2	3	3	6	14
Liczba krajowych sieci aniołów biznesu	0	1	1	2	2	2	2	2	5	b/d
Liczba regionalnych sieci aniołów biznesu	0	0	0	0	1	2	3	3	1	b/d

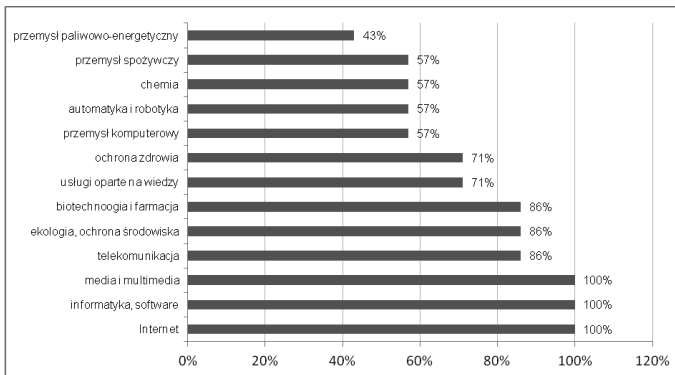
*Dane pochodzą od 6 sieci aniołów biznesu z 9 działających w Polsce i zrzeszonych w EBAN.

**Dane pochodzą z 4 sieci aniołów biznesu.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Directory of networks 2010, EBAN 2010, s. 90 oraz Statistics Compendium 2014, EBAN 2014, s. 5.

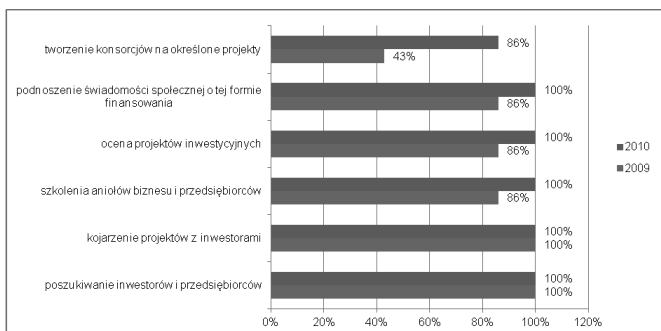
Analizując preferencje branżowe polskich sieci aniołów biznesu można zauważyć, że wszystkie są zainteresowane inwestycjami w Internet, informatykę (software) oraz w branżę media i multimedia.

Aż 86% sieci deklaruje chęć inwestycji w telekomunikację, ochronę środowiska czy biotechnologię i farmację. Inwestycje w branże takie jak: ochrona zdrowia i usługi oparte na wiedzy potwierdza 71% sieci aniołów biznesu. Prawie 60% sieci preferuje inwestycje w przemysł komputerowy, spożywczy, chemiczny, automatykę i robotykę. Tylko 43% sieci deklaruje inwestycje w przemysł paliwo-wo - energetyczny. Innowacyjny charakter preferencji branżowych sieci w Polsce coraz bardziej odpowiada tym zgłaszanym w rozwiniętych krajach europejskich.

Rysunek 6. Preferencje branżowe polskich sieci aniołów biznesu w 2010 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: E. Dąbrowska, Sieci aniołów biznesu [w]: Ośrodki Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce. Raport 2010, pod red. Krzysztofa B. Matysiaka, Warszawa 2010, s. 117.

Do podstawowych zadań realizowanych przez sieci aniołów biznesu w Polsce należy poszukiwanie inwestorów i przedsiębiorstw chcących pozyskać wsparcie finansowe, ocena projektów inwestycyjnych, a następnie kojarzenie obu zainteresowanych stron. Poza tym sieci pełnią szereg innych funkcji takich jak: organizacja szkoleń dla aniołów biznesu i przedsiębiorców oraz podnoszenie świadomości społecznej na temat tej formy finansowania inwestycji. Niektóre z sieci zajmują się także tworzeniem konsorcjów na potrzeby projektów.

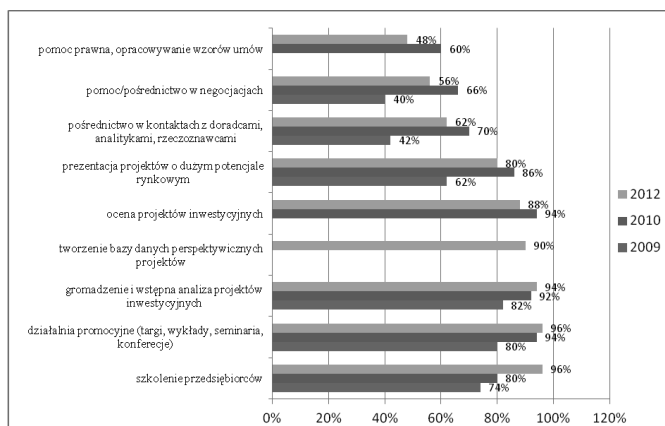
Rysunek 7. Podstawowe zadania realizowane przez polskie sieci aniołów biznesu w 2010 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: E. Dąbrowska, Sieci aniołów biznesu [w]: Ośrodki Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce. Raport 2010, pod red. Krzysztofa B. Matysiaka, Warszawa 2010, s. 114.

W porównaniu z 2009 rokiem w roku 2010 o 14% zwiększyła się liczba sieci oferujących szkolenia, ocenę projektów i działania podnoszące świadomość o tej formie finansowania. Aż o 43% zwiększyła się liczba sieci aniołów biznesu oferujących tworzenie konsorcjów na rzecz projektów.

Sieci aniołów biznesu coraz aktywniej włączają się w proces inwestycyjny oferując inwestorom szereg usług. Zwrócono większą uwagę na potrzebę docierania do pomysłodawców oferujących projekty o dużym potencjale rynkowym i przygotowywania ich do przyszłej współpracy z aniołami biznesu. Wiele sieci rozpoczęło budowę platform z dostępem do danych o projektach inwestycyjnych¹⁹.

Rysunek 8. Sposoby wspomagania procesu inwestycyjnego przez sieci aniołów biznesu w Polsce

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: E. Popielczak, *Sieci aniołów biznesu [w]: Ośrodki Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce. Raport 2012*, pod red. A. Bąkowskiego i M. Mażewskiej, Warszawa 2012, s. 120-121.

W 2012 roku spośród usług świadczonych przez sieci najwyższy wzrost w stosunku do lat 2010 i 2009 odnotowano w kategorii szkolenia przedsiębiorców. Poprzez szkolenia przedsiębiorcy zdobyli informacje o możliwościach pozyskania środków od prywatnych inwestorów, o etapach oceny projektu, jak również późniejszym spotkaniu i procesie inwestycyjnym w ramach współpracy z aniołem biznesu. Tego typu inicjatywy miały uświadomić pomysłodawcom możliwości związane z finansowaniem inwestycji poprzez środki od prywatnych inwestorów. Wspomaganie procesu inwestycyjnego odbywało się także poprzez organizowanie wszelkiego rodzaju działań promocyjnych tj. targi, wykłady, seminaria i konferencje. Sieci również większą uwagę zaczęły zwracać na usługi związane z gromadzeniem i wstępną analizą projektów inwestycyjnych.

Niewątpliwie wzrost ilości oferowanych przez sieci szkoleń czy działań promocyjnych było również spowodowane otrzymaniem środków z funduszy europejskich na popularyzację instytucji aniołów biznesu w Polsce.

¹⁹ E. Popielczak, *Sieci aniołów biznesu [w]: Ośrodki Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce. Raport 2012*, pod red. A. Bąkowskiego i M. Mażewskiej, Warszawa 2012, s. 120-121.

Podsumowanie

Podsumowując, w ostatnich latach liczba sieci aniołów biznesu w Polsce znacząco wzrosła. Duży wpływ na zwiększającą się liczbę sieci prywatnych inwestorów miały fundusze dostępne w programach Unii Europejskiej. Możliwość pozyskiwania środków europejskich przyczyniła się do utworzenia nowych instytucji aniołów biznesu w Polsce. Niektóre z sieci działające dłużej mają w dorobku po kilkanaście inwestycji z udziałem aniołów biznesu, te nowo powstałe dopiero starają się o pozyskanie nowych, innowacyjnych projektów i skojarzenie ich pomysłodawców z potencjalnymi inwestorami. Jednak dla rozwoju rynku business angels w Polsce ważne jest promowanie możliwości finansowania wczesnych faz rozwoju przedsiębiorstw i zachęcanie zarówno przedsiębiorców, jak i inwestorów do podejmowania działań w tym obszarze. Będzie to miało znaczący wpływ po zakończeniu finansowania projektów w Polsce przez Unię Europejską, wtedy młodzi, innowacyjni przedsiębiorcy będą zdani w dużej mierze na pomoc prywatnych inwestorów.

Bibliografia

- Activity Report 2011. Building the early stage investment asset class in Europe, EBAN 2011.
- Activity Report 2013, EBAN 2013.
- Anioły biznesu – kluczowy element rozwoju start – up’u. Prezentacja dostępna na stronach Lewiatan Business Angels www.lba.pl
- Dąbrowska E., Sieci aniołów biznesu [w]: Ośrodki Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce. Raport 2010, pod red. Krzysztofa B. Matusiaka, Warszawa 2010.
- Directory of networks 2010, EBAN 2010.
- Directory of business angel networks, EBAN July 2014.
- Garrido P., Business Angels in Europe today, EBAN 2012.
- Peplak T., Szczęście sprzyja aktywnym, Gazeta Małych i Średnich Przedsiębiorstw nr 2/2005.
- Popielczak E., Sieci aniołów biznesu [w]: Ośrodki Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce. Raport 2012, pod red. A. Bąkowskiego i M. Mażewskiej, Warszawa 2012.
- Program Operacyjny Inteligentny Rozwój, 2014-2020, styczeń 2014.
- Statistics Compendium 2014, EBAN 2014.
- www.amberinvest.org
- www.aniołybiznesu.org
- www.eban.org
- www.ec.europa.eu
- www.lba.pl
- www.parp.gov.pl
- www.polban.pl
- www.wsab.org.pl

BUSINESS ANGELS MARKET IN EUROPE

Summary

The interest in high-risk capital has contributed to change in business angels market, including in particular dynamic development of networks. Their main tasks include associating investors with entrepreneurs and undertaking actions to popularize this form of financing of innovative projects. Significant growth of business angels networks was a response to the requirements of both the individual investors, who planned investments in high-risk projects as well as small and medium enterprises looking for ways of financing the early stage of development.

This article presents the development of business angels market in Europe, their quantity, performed tasks, value of investments made by business angels and their investment preferences.

Key words: business angels, high-risk capital, business angels networks, activity of business angels